

**Votaziun dal pievel dal
1. da zercladur 2008
Explicaziuns dal cussegl federal**

- 1 Iniziativa dal pievel «per natiralisaziuns democraticas»**
- 2 Iniziativa dal pievel «Suveranidad dal pievel senza propaganda da las autoritads»**
- 3 Artitgel costituziunal «Qualitad ed economitad en l'assicuranza da malsauns»**
(cuntraproject tar l'iniziativa dal pievel «per premias da la cassa da malsauns pli bassas en l'assicuranza fundamentala» ch'è vegnida retratga)

Davart quai vegni votà

Iniziativa dal pievel «per natiralisaziuns democraticas»

Il dretg da burgais communal è in emprim pass impurtant per survegnir il passaport svizzer. L'iniziativa vul autorisar las vischnancas da fixar en moda independenta la procedura e las cumpetenzas per conceder il dretg da burgais communal. Las decisiuns respectivas dal pievel davart natiralisaziuns fissan definitivament e na pudessan pia betg pli vegnir contestadas davant dretgira. L'iniziativa è ina reacziun sin duas decisiuns dal tribunal federal da l'onn 2003 che han obligà las vischnancas d'introducìr proceduras contestablas conform als princìps dal stadi da dretg.

Infurmaziuns davart quest project

paginas 5–15

Text da votaziun

pagina 12

**Emprim
project**

Iniziativa dal pievel «Suveranità dal pievel senza propaganda da las autoritads»

L'iniziativa dal pievel «Suveranità dal pievel senza propaganda da las autoritads» pretenda che l'actività d'infurmaziun da la confederaziun vegnia restrenschida avant votaziuns. Il cussegl federal ed il parlament refusan questa iniziativa, perquai che infurmaziuns da basa objectivas ed equilibradas tras il cussegl federal fan medemamain part da la discussiun publica davart projects da votaziun.

Infurmaziuns davart quest project

paginas 17–27

Text da votaziun

paginas 23–24

**Segund
project**

Artitgel costituziunal «Qualità e rentabilitad en l'assicuranza da malsauns»

(cuntraproject tar l'iniziativa dal pievel «per premias da la cassa da malsauns pli bassas en l'assicuranza fundamentala» ch'è vegnida retratga). Tar l'iniziativa dal pievel «per premias da la cassa da malsauns pli bassas en l'assicuranza fundamentala» ha il parlament elavurà in cuntraproject. Suentar che l'iniziativa dal pievel è vegnida retratga, decidan il pievel ed ils chantuns mo davart quest cuntraproject.

Infurmaziuns davart quest project

paginas 29–38

Text da votaziun

paginas 34–35

**Terz
project**

Iniziativa dal pievel «per natiralisaziuns democraticas»

La dumonda da votaziun è:

Vulais Vus acceptar l'iniziativa dal pievel
«per natiralisaziuns democraticas»?

**Il cussegl federal ed il parlament recumondan da refusar
l'iniziativa.**

Il cussegl naziunal ha refusà l'iniziativa cun 127 cunter
67 vuschs senza abstenziuns, il cussegl dals chantuns cun
34 cunter 7 vuschs tar 2 abstenziuns.

Il pli impurtant en furma concisa

Persunas estras che vulan sa laschar natiralisar – che vulan pia daventar Svizras e Svizzers – ston ademplir las premissas dal chantun da domicil, da la vischnanca da domicil e da la confederaziun. La procedura da natiralisaziun vegn determinada dals chantuns u – sch’il dretg chantunal prevesa quai – da las vischnancas. In dretg da vegnir natiralisà na datti betg, nun ch’ils chantuns prevesian expressivamain quai. Dumondas da natiralisaziun ch’èn vegnidas refusadas pon vegnir contestadas davant dretgira e schizunt davant il tribunal federal, sch’i vegn supponì ch’ils dretgs fundamentals sajan vegnids violads, per exempel sch’i vegn supponì ch’i saja avant maun ina discriminaziun u ina violaziun da l’attenziun giuridica.

Pratica actuala
per natiralisaziuns

L’iniziativa dal pievel vul midar quest urden da cumpetenzas e pretenda che:

- las vischnancas possian decider en moda independenta, tge organ che dastgia conceder il dretg da burgais communal;
- las decisiuns da natiralisaziun da quest organ sajan definitivas e na possian pia betg pli vegnir contestadas davant dretgira.

Cuntegn
da l’iniziativa
dal pievel

L’iniziativa dal pievel è ina reacziun sin duas sentenzias dal tribunal federal dals 9 da fanadur 2003. En l’emprim cas è la refusa da dumondas da natiralisaziun en ina vischnanca lucernaia vegnida qualifitgada sco discriminanta ed è vegnida annullada. En il segund cas ha il tribunal federal confermà la decleranza da nunvalaivladad per ina iniziativa en la citad da Turitg. Questa iniziativa vuleva suttametter dumondas da natiralisaziun al pievel. La costituziun federala pretenda ch’i saja avant maun in dretg da motivaziun, sch’ina natiralisaziun vegn refusada. Quai n’è betg pussaivel tar votaziuns a l’urna e cuntrafa pia a la costituziun. Sin quai han ils chantuns pertutgads remplazzà las votaziuns a l’urna tras autras proceduras, en spezial tras decisiuns da radunanzas communalas, da parlaments, d’autoritads executivas u da cumissiuns per

Il tribunal federal
metta barrieras

natiralisaziuns. Er avant questas decisiuns dal tribunal federal devi – en proporziun cun il dumber total da las natiralisaziuns – mo fitg paucas natiralisaziuns, davart las qualas i vegniva la finala decidi a l’urna.

Il cussegl federal ed il parlament refusan l’iniziativa. Las natiralisaziuns ston correspunder a las prescripziuns dal stadi da dretg e na dastgan betg esser discriminantas u arbitraras.

Il cussegl federal ed il parlament sustegnan il cuntraproject indirect che las chombras federalas han concludì il december 2007. Quel prevesa che natiralisaziuns pon vegnir decididas er vinavant tras radunanzas communalas. Refusas ston dentant vegnir motivadas avant las votaziuns e na dastgan betg esser discriminantas.

Tenuta dal
cussegl federal
e dal parlament

Il project da votaziun en detagl

La raschun per questa iniziativa dal pievel èn decisiuns da natiralisaziun dispitaivlas ch'èn vegnidas prendidas tras votaziuns dal pievel: L'onn 2000 han las votantas ed ils votants d'ina vischnanca lucernaisa refusà las dumondas da natiralisaziun da numerusas persunas ed han natiralisà mo las petentas ed ils petents da l'exteriur vischin. Pervia da violaziun dal scumond da discriminaziun èn las persunas pertutgadas alura sa drizzadas al tribunal federal. Ils 9 da fanadur 2003 ha quel approvà lur recurs ed ha annullà la decisiun da refusa. Il medem di ha il tribunal federal decidì en in auter cas davart la valaivladad d'ina iniziativa che pretendeva d'introducìr en la citad da Turitg la votaziun a l'urna per natiralisaziuns. En sia decisiun ha il tribunal federal constatà che votaziuns dal pievel davart dumondas da natiralisaziun cuntrafetschian da princip a la constituziun, perquai che las decisiuns na posian insumma betg vegnir motivadas en questa procedura.

Decisiuns
directivas dal
tribunal federal

En questas decisiuns è il tribunal federal da l'avis ch'ìls organs cumpetents stoppian observar prescripziuns giuridicas stringentas tar las decisiuns da natiralisaziun – sco quai che er autras autoritads ston far tar lur activitads. Perquai na dastga ina natiralisaziun da princip betg vegnir refusada per motivs subjectivs u nunchapibels, sco quai ch'igl è pussaivel tar ina votaziun a l'urna. Quai fiss per exempel il cas, sch'ina natiralisaziun vegniss refusada mo, perquai ch'il num da la petenta u dal petent tradiss ch'ella u ch'el deriva d'in tschert stadi.

Proceduras
correctas per las
natiralisaziuns

Co daventan ins Svizra u Svizzer?

Il dretg da burgais svizzer ha trais stgalims. El po vegnir acquistà en la **procedura ordinaria** mo, sch'il chantun da domicil e sche la vischnanca da domicil concludan la natiralisaziun. Plinavant dovri anc ina permissiun da la confederaziun. Quella vegn per regla concedida mo, sche la petenta u sch'il petent ha dapi almain 12 onns ses domicil en Svizra, sch'ella u sch'el è integrà qua e sch'ella u sch'el enconuscha nossas relaziuns. Da la petenta u dal petent vegni alura pretendì ch'ella u ch'el observia l'urden giuridic svizzer e na pericliteschia betg la segirezza interna ed externa da la Svizra.

In dretg da vegnir natiralisà na datti betg tenor la legislaziun federala. Intgins chantuns, per exempel Turitg, Basilea, Zug u Genevra, han francà en lur legislaziuns sut tschertas circumstanzas in tal dretg per personas estras giuvnas. Ils chantuns e las vischnancas pon prevair anc atgnas premissas da natiralisaziun ch'èn pli severas che las premissas da la confederaziun. Uschia pretendan per exempel tut ils chantuns e bunamain tut las vischnancas che la petenta u ch'il petent haja già sia dimora dapi in tschert temp sin lur territori.

La procedura da la **natiralisaziun facilitada** percenter premetta normalmain ch'ins haja in genitur svizzer u ch'ins maridia ina Svizra u in Svizzer. En tals cas vegn la natiralisaziun fatga tras la confederaziun. La natiralisaziun facilitada na fa betg part da l'iniziativa dal pievel qua avant maun.

Sch'ins cumpareglia il **dumber da las natiralisaziuns** cun l'entira populaziun svizra, è la quota da natiralisaziuns relativamain auta en cumparegliaziun cun ils auters stadis europeics. Sch'ins cumpareglia dentant il dumber da las persunalas natiralisadas cun la populaziun residenta permanente estra, ha la Svizra ina quota da natiralisaziuns bassa en la cumparegliaziun internaziunala.

Cuntrari al tribunal federal vesan las auturas ed ils auturs da l'iniziativa dal pievel in act dal tuttafatg politic en la natiralisaziun. Tras l'iniziativa dal pievel vuessan ellas ed els annullar las restricziuns ch'èn vegnidas prescrites dal tribunal federal. En spezial duai puspè esser pussaivel da far natiralisaziuns tras votaziuns a l'urna. Ina decisiun da natiralisaziun na duai plinavant betg stuaire vegnir motivada e na duai betg esser contestabla tras in recurs. Uschia n'avessan las persunas che vuessan acquistar il dretg da burgais pli naginas pussaivladads giuridicas per vegnir infurmas davart ils motivs d'ina eventuala refusa.

Return a la
situaziun giuridica
avant l'onn 2003

L'iniziativa vul che las decisiuns da natiralisaziun da l'organ da natiralisaziun cumpetent sajan definitivs. Uschia vegni impedi ch'ina instanza independenta – per exempel ina dretgira – po controllar las decisiuns areguard lur legalitad. Quai po chaschunar violaziuns dals dretgs individuals che vegnan garantids tras la constituziun, sco per exempel il scumond da discriminaziun u il scumond d'arbitrariadad.

Controllas
giuridicas
n'èn betg pli
pussaivlas

L'iniziativa vul surlaschar a las votantas ed als votants da mintga vischnanca, co e tras tge organ communal ch'il dretg da burgais communal duai vegnir concedì. Questa cumpetenzza na duai betg pudair vegnir restrenschiada tras il dretg chantunal. I duai bastar da determinar la procedura da natiralisaziun en l'urden communal.

Mintga
vischnanca
decida sezza

La regulaziun che vegn proponida da l'iniziativa stat en cuntradicziun cun il sistem federativ svizzer cumprovà. Qua tras precediss il dretg communal da nov il dretg chantunal ed il dretg federal tar natiralisaziuns. Ina tala regulaziun na datti en nagins auters secturs, ed ella na correspundess betg a la chapientscha vertenta da l'urden giuridic svizzer. Tut tenor la concepziun da l'urden communal resultassan impediments u er facilitaziuns da differenta grevezza sin la via a la natiralisaziun.

Cuntradicziun
cun il sistem
federativ svizzer

Gia avant l'onn 2003 era l'impurtanza da las natiralisaziuns che vegnivan decididas a l'urna, pitschna en cumparegliaziun cun il dumber da tut las natiralisaziuns. Mo en paucas vischnancas (en main che 5%) vegnivan las natiralisaziuns decididas a l'urna. En il fratemp han las vischnancas pertutgadas adattà lur proceduras ed han fatg per gronda part bunas experientschas cun talas.

Pitschna
impurtanza

Text da votaziun

Conclus federal davart l'iniziativa federala dal pievel «per natiralisaziuns democraticas»

dals 5 d'october 2007

L'assemblea federala da la confederaziun svizra,

sa basond sin l'artitgel 139 alinea 3 da la constituziun federala¹,
sunter avair examinà l'iniziativa dal pievel «per natiralisaziuns democraticas»
ch'è vegnida inoltrada ils 18 da november 2005²,
sunter avair gi' invista da la missiva dal cussegl federal dals 25 d'october 2006³,
concluda:

Art. 1

¹ L'iniziativa dal pievel dals 18 da november 2005 «per natiralisaziuns democraticas» è valaivla e vegn suttamessa a la votaziun dal pievel e dals chantuns.

² Ella sa cloma:

La constituziun federala vegn midada sco suonda:

Art. 38 al. 4 (nov)

⁴ Las votantas ed ils votants da mintga vischnanca determineschan en l'urden communal, tge organ che conceda il dretg da burgais communal. Las decisziuns da quest organ davart la concessiun dal dretg da burgais communal èn definitivias.

Art. 2

L'assemblea federala recumonda al pievel ed als chantuns da refusar l'iniziativa.

¹ CS 101

² fegl uffizial federal 2004 2425

³ fegl uffizial federal 2006 8953

Ils arguments dal comité d'iniziativa

Gea a l'iniziativa – na a natiralisaziuns en massa

Il **dumber da las natiralisaziuns** en Svizra **explodescha** en il vair senn dal pled: Da l'onn 1991 fin l'onn 2006 è il dumber da las natiralisaziuns per onn sa multiplitgà per passa otg giadas! En il fratemp vegnan natiralisadas **mintga onn passa 50 000 personas estras**, ma da quellas deriva mo stgars in quart dals pajais da la UE. Nus avain da cumbatter cun ina integraziun manglusa e cun problems socials.

En Svizra fixeschan la confederaziun ed ils chantuns las premissas per conceder il dretg da burgais. La decisiun vegn prendida da las vischnancas. Decisiuns davart proceduras da natiralisaziun èn adina vegnidas prendidas en moda democratica en Svizra. Quai è sa cumprovà. **Igl è adina stà incontestà ch'ì sa tractia da decisiuns politicas.**

Las vischnancas han pudì decider libramain, tge organ che saja competent en chausa. Uschia vegni tegnì quint da las differentas relaziuns en las vischnancas. Questa decisiun democratica sto vegnir respectada. **I na dovra mai ina motivaziun u ina giustificaziun per ina decisiun democratica.** Mo uschia vegn garantida la libertad d'exprimer l'opiniun.

Mez da l'onn 2003 ha il **tribunal federal** pronunzià nunspetgadain in scumond da votaziuns a l'urna ed ha pretendì in dretg da far recurs cunter decisiuns negativas. Per quai na datti ni ina basa legala ni ina basa costituziunala.

Pervia da quai ha la PPS lantschà **l'iniziativa dal pievel per natiralisaziuns democraticas** cun la suandanta finamira:

- Las **vischnancas** èn **competentas definitivamain** per decider davart natiralisaziuns en la procedura ordinaria. Las votantas ed ils votants da la vischnanca determineschon l'organ che conceda u che refusa las natiralisaziuns. Quai po esser l'executiva, ina cumissiun per natiralisaziuns, il parlament u la radunanza communal.
- La decisiun da quest organ è **definitiva**: In recurs cunter ina decisiun negativa è exclus.

Las adversarias ed ils adversaris da l'iniziativa vulan anc dapli natiralisaziuns. La PPS sa dosta dentant **cunter natiralisaziuns en massa**. Cun l'iniziativa dal pievel per natiralisaziuns democraticas duain perquai vegnir rinforzads ils **dretgs democratics da cundecisiun**. Las votantas ed ils votants ston pudair s'exprimer er davart natiralisaziuns! Votai perquai **per l'iniziativa dal pievel per natiralisaziuns democraticas**.

Ulteriuras infurmaziuns: www.einbuergerungen.ch

Ils arguments dal cussegl federal

L'iniziativa «per natiralisaziuns democraticas» ristga che las valurs fundamentalas na valan betg dapertut e per tuts da medema maniera. L'aboliziun dal scumond da discriminaziun e dal scumond d'arbitrariadad che vegn pretendida tar natiralisaziuns cuntrafa al stadi da dretg modern. Sche l'iniziativa vegniss acceptada, daventassan las proceduras efficazias ch'èn vegnidas introducidas en moda democratica, obsoletas en numerus chantuns. Il cussegl federal refusa l'iniziativa cunzunt per ils suandants motivs:

Il cussegl federal è da l'avis che las persunas che vuessan acquistar il dretg da burgais hajan il dretg da proceduras gistas e che las autoritads da natiralisaziun stoppian esser liadas vi dals dretgs fundamentals, en spezial vi dal scumond da discriminaziun e vi dal scumond d'arbitrariadad. Tgi che vul sa laschar natiralisar ed exprima sia voluntad da daventar Svizra u Svizzer cun tut ils dretgs e cun tut las obligaziuns, duai pudair far quint ch'ì vegnia decidì en moda correcta e transparenta davart sia dumonda da natiralisaziun sin plaun communal.

Il titel da l'iniziativa dal pievel lascha crair che mo decisiuns da natiralisaziun che vegnan prendidas tras las votantas e tras ils votants sajan democraticas. A quai stoi vegnir opponì ch'ìls chantuns decidan tenor reglas democraticas, tge gremi che po decider davart las natiralisaziuns – per exempel la radunanza da burgais ubain in cussegl da natiralisaziun ch'è vegnì elegì en moda democratica.

Evitar
discriminaziuns
ed arbitrariadads

Las decisiuns da
natiralisaziun han
ina legitimaziun
democratica

Ina democrazia ferma dovra in stadi da dretg che funcziun-scha e che garantescha proceduras gistas e correctas per tut las abitantas e per tut ils abitants. L'organ cumpetent è er oz liber da refusar natiralisaziuns, sche quai vegn motivà en moda objectiva – per exempel sche l'integrasiun manca. Inadmissibla è sulettamain la refusa discriminanta ed arbitrar-ia, per exempel la refusa da tut las dumondas da personas che derivan d'in tschert pajais u che han in tschert num, ina tscherta religiun u ina tscherta colur da la pel. In dretg da vegnir natiralisà na datti betg tenor la legislaziun federala.

Proceduras dal
stadi da dretg,
dentant nagin
dretg da vegnir
natiralisà

Tenor il dretg vertent exista l'autonomia communal mo là, nua ch'il dretg chantunal prevesa quai. L'iniziativa rumpa quest urden federativ cumprovà e prenda davent als chan-tuns la cumpetenzza per determinar las proceduras da natira-lisaziun sin plaun communal. Quai chaschunass bleras diffe-rentas proceduras e cumpetenzas da natiralisaziun sin in pitschen spazi. Quest fracziunament dal dretg pudess chaschu-nar – sco en il passà – in turissem da natiralisaziun nungiavi-schà, e quai na po betg esser en l'interess da las vischnancas sco er da las burgaisas e dals burgais. L'iniziativa stat en cuntradiziun cun la pratica cumprovada e cun il dretg consti-tuziunal da numerus chantuns.

Mantegnair
l'urden federativ
cumprovà

L'exclusiun d'in dretg da far recurs cunter decisiuns da natira-lisaziun discriminantas – sco quai che l'iniziativa pretenda – stat en cuntradiziun cun obligaziuns internaziunalas da la Svizra e sutminescha la constituziun. La constituziun federala garantescha che mintga persuna haja la pussaivladad da far recurs, sche ses dretgs vegnan violads, e che mintga persuna vegnia protegida en spezial cunter discriminaziuns pervia da ses origin.

Garantir ils dretgs
fundamentals

Per tut quests motivs recumondan il cussegl federal ed il parlament da refusar l'iniziativa dal pievel «per natiralisa-zions democraticas».

Iniziativa dal pievel «Suveranità dal pievel senza propaganda da las autoritads»

La dumonda da votaziun è:

Vulais Vus acceptar l'iniziativa dal pievel
«Suveranità dal pievel senza propaganda da las autoritads»?

Il cussegl federal ed il parlament recumondan da refusar l'iniziativa.

Il cussegl naziunal ha refusà l'iniziativa cun 134 cunter 61 vuschs tar 3 abstenziuns, il cussegl dals chantuns cun 38 cunter 2 vuschs tar 3 abstenziuns.

Il pli impurtant en furma concisa

En Svizra protegia la constituziun, la furmaziun libra da la voluntad e la votaziun nunfalsifitgada. Per che las votantas ed ils votants possian far diever da lur dretgs democratics fundamentals, ston ellas ed els enconuscher il cuntegn d'ina votaziun, las novaziuns las pli impurtantas sco er ils arguments che vegnan fatgs valair per e cunter il project. A la furmaziun da l'opiniun avant las votaziuns contribuescha la discussiun publica ina part decisiva. A questa discussiun publica sa participescha er il cussegl federal. En quest connexsto el observar ils princips da l'objectivitat, da la trasparenza e da la proporziunalitad.

Infurmaziuns dal
cussegl federal
avant votaziuns

Las iniziantas ed ils iniziants resentan las infurmaziuns da las autoritads federalas davart las votaziuns sco propaganda. L'activitad d'infurmaziun dal cussegl federal e da l'administraziun federala avant las votaziuns duai perquai vegnir scumandada per gronda part. Admissiblas fissan sulettamain las explicaziuns dal cussegl federal ed ina infurmaziun curta ed unica da la scheffa u dal schef dal departament cumpetent.

Tge vul
l'iniziativa?

Er sche l'iniziativa vegniss acceptada, fiss il cussegl federal obligà sin basa da la constituziun d'infurmar la publicitad a temp ed en moda cumplessiva davart sia activitad. Suenten la votaziun finala en il parlament na dastgass il cussegl federal dentant praticamain betg pli s'exprimer davart ils projects da votaziun. La discussiun publica fiss dentant manglusa, sch'in actuar impurtant – che ha enconuschientschas spezialas da la chaussa – na dastgass betg pli sa participar a tala.

Consequenzas
da l'iniziativa

Per il cas che l'iniziativa vegn refusada, ha il parlament deliberà in cuntraproject indirect tar l'iniziativa. Quel franchisescha sin il stgalim da la lescha tant l'obligaziun dal cussegl federal d'infurmar las votantas ed ils votants sco er ils princips per las infurmaziuns da las autoritads federalas davart las votaziuns.

Cuntraproject
indirect

Il cussegl federal ed il parlament refusan l'iniziativa: Sche l'iniziativa vegniss acceptada, vegniss periclitada la furmaziun libra da la voluntad da las votantas e dals votants.

Puntg da vista dal
cussegl federal
e dal parlament

Il project da votaziun en detagl

Las Svizras ed ils Svizzers voteschan mintga onn pliras giadas davart projects da votaziun federalas. La basa per la furmaziun libra da la voluntad da las votantas e dals votants è la discussiun publica avant las votaziuns. A tala sa particepscha er il cussegl federal e contribuescha uschia al fatg che las votantas e ch'ìls votants pon sa far in maletg cumpressiv dal project da votaziun.

La discussiun publica sco basa per la furmaziun da la voluntad

En la cuntraversa politica avant las votaziuns pon las aderentas ed ils aderents sco er las adversarias ed ils adversaris d'in project da votaziun – che quai sajan partidas, federaziuns u persunas privatas – da princip tscherner libramain lur meds. Auter è quai tar il cussegl federal e tar l'administraziun federala. Els ston sa tegnair vi dals principis d'infurmar en moda objectiva, transparenta e proporziunada. Far propaganda n'è betg admissibel.

Principis actuals da las infurmaziuns davart las votaziuns

L'iniziativa vul pia restrenscher supplementarmain l'activitad d'infurmaziun dal cussegl federal e da l'administraziun federala avant las votaziuns. Admissiblas fissan sulettamain anc las explicaziuns dal cussegl federal ed ina infurmaziun curta ed unica da la scheffa u dal schef dal departament competent per la populaziun.

Finamiras da l'iniziativa

Sch'i giess tenor l'iniziativa na dastgassan il cussegl federal, ils cadere superiurs da l'administraziun federala ed ils uffizis federals ultra da quai betg pli s'exprimer davart ils projects da votaziun suenter las votaziuns finalas en il parlament. Per la confederaziun fissi er scumandà strictamain da manar tras e da financiar campagnas d'infurmaziun davart projects da votaziun.

Plinavant oblighescha l'iniziativa la confederaziun, ils chantuns e las vischnancas d'annunziar uffizialmain las datas da votaziun almain sis mais ordavant e da metter a disposiziun gratuitamain a las votantas ed als votants ils projects da votaziun ensemen cun ils texts giuridics vertents. La finala duai il legislatur ordinar sancziuns, en cas ch'ìls dretgs poli-

tics èn vegnids violads, e quai entaifer dus onns suenter che l'iniziativa è vegnida acceptada.

Sche l'iniziativa vegniss acceptada, avess quai per consequenza ch'il cussegl federal e che l'administraziun federala na pudessan betg pli s'exprimer durant il cumbat da votaziun. I na fiss per exempel betg pli pussaivel per las commembras e per ils commembers dal cussegl federal da sa participar ad occurrenz cuntradictoras ed ad emissiuns da televisiun u da sa preschentar a radunanzas da delegadas e da delegads da lur partidas. Per las cusseglieras federalas e per ils cusseglers federali fissi exclus da dar intervistas e da prender posiziun davart ils projects da votaziun e davart ils differents arguments. Plinavant na dastgassan ils departaments ed ils uffizis federali sco er il parlament publicitar naginas infurmasziuns supplementaras davart ina votaziun, e quai ni en furma stampada ni en l'internet.

Consequenzas
da l'iniziativa

L'iniziativa cuntogna intschertezzas che chaschunassan problems tar la realisaziun.

Intschertezzas
en il text
da l'iniziativa

I n'è betg cler, sch'i bastass da metter a disposiziun en l'internet ils texts giuridics che appartegnan als documents da votaziun u sche mintgamai tut ils texts giuridics vertents stuessan vegnir tramess a las votantas ed als votants sin palpiri, ensemen cun ils ulteriurs documents da votaziun. Quest ultim cas chaschunass custs supplementars considerabels per la confederaziun, per ils chantuns e per las vischnancas e vulesch dir ch'i stuess – tar projects da votaziun voluminus – vegnir tramess a las votantas ed als votants in pachet cun tschients da paginas.

Tar leschas federalas che vegnan decleradas sco urgentas avess la regulaziun, tenor la quala ina data da votaziun sto vegnir publicgada obligatoricamain sis mais ordavant, plinavant per consequenza ch'i na pudess en il cas singul – cuntrari a la prescripziun en la constituziun – betg vegnir votà davart questas leschas entaifer in onn. Intschert è plinavant, co ch'il termin da sis mais duess vegnir realisà en ils chantuns ed en las vischnancas.

Ils onns passads è il parlament sa fatschentà pliras giadas cun las infurmaziuns dal cussegl federal e da l'administraziun federala davart las votaziuns: El vul ina regulaziun legala, ma cun lingias directivas e betg cun scumonds. La lescha ch'è vegnida deliberada dal parlament sco cuntraproject indirect oblighescha il cussegl federal d'infurmar las votantas ed ils votants e determinescha ils princips per infurmar la populaziun davart las votaziuns: Il cussegl federal sto infurmar en moda objectiva, transparenta e proporziunala davart in project da votaziun. Uschia vegni francà en la lescha ch'i na saja betg admissibel da far propaganda da votaziun. Plinavant prescriba il project da lescha ch'il cussegl federal na dastga represchentar naginas recumandaziuns da votaziun che divergeschan da quellas da l'assemblea federala. Sche l'iniziativa «Suveranità dal pievel senza propaganda da las autoritads» vegniss refusada, cumenzass il termin da referendum per il cuntraproject indirect ed i pudess dar anc ina giada ina votaziun davart las infurmaziuns dal cussegl federal.

Text da votaziun

Conclus federal davart l'iniziativa dal pievel «Suveranità dal pievel senza propaganda da las autoritads»

dals 21 da december 2007

L'assemblea federala da la confederaziun svizra,

sa basond sin l'artitgel 139 alinea 3 da la constituziun federala¹,
sunter avair examinà l'iniziativa dal pievel «Suveranità dal pievel senza
propaganda da las autoritads» ch'è vegnida inoltrada ils 11 d'avust 2004²,
sunter avair gi' invista da la missiva dal cussegl federal dals 29 da zercladur 2005³,
concluda:

Art. 1

¹ L'iniziativa dal pievel dals 11 d'avust 2004 «Suveranità dal pievel senza
propaganda da las autoritads» è valaivla e vegn suttamesa a la votaziun dal pievel e
dals chantuns.

² Ella sa cloma:

La constituziun federala vegn midada sco suonda:

Art. 34 al. 3 e 4 (nov)

³ Sunter la finiziun da las tractativas parlamentaras vegnan garantidas la furmaziun
libra da la voluntad e la votaziun nunfalsifitgada en spezial sco suonda:

- a. Il cussegl federal, las commembras ed ils commembers dal cader superieur da
l'administraziun federala sco er ils uffizis federals s'abstegnan da l'activitad
d'infurmaziun e da propaganda. Ellas ed els desistan en spezial da sa
preschentar en las medias e da sa participar ad occurrenzas d'infurmaziun e
da votaziun. Exceptada da quai è ina infurmaziun curta ed unica per la
populaziun tras la scheffa u tras il schef dal departament cumpetent.
- b. La confederaziun desista dal tuttafatg da financiar, da realisar e da sustegnair
campagnas d'infurmaziun e propaganda da votaziun sco er da producir, da
publitgar e da financiar material d'infurmaziun e da propaganda. Exceptada
da quai è ina brochura objectiva cun las explicaziuns dal cussegl federal a
las votantas ed als votants. En quella ston vegnir resguardads en moda
equilibrada ils arguments per e cunter il project da votaziun.
- c. La data da votaziun vegn publitgada almain sis mais ordavant.

¹ CS 101

² fegl uffizial federal 2004 4847

³ fegl uffizial federal 2005 4373

d. Ils projects da votaziun ed ils texts vertents vegnan mess a disposiziun gratuitamain a las votantas ed als votants.

⁴ Entaifer dus onns ordinescha la lescha sancziuns, sch'ils dretgs politics vegnan violads.

Art. 2

L'assemblea federala recumonda al pievel ed als chantuns da refusar l'iniziativa.

Ils arguments dal comité d'iniziativa

- L'iniziativa «Suveranità dal pievel senza propaganda da las autoritads» promova il **consens en vista ad ina politica futura positiva**. Ella stgaffescha **cleras relaziuns** e procura che nossa democrazia è populara e chapibla per tuts.
- La suveranità dal pievel garantisce la libra opiniun e la democrazia directa. Ella **eliminescha la propaganda inutila da las autoritads**.
- La suveranità dal pievel sustegna ina **infurmaziun averta, gista e sincera**. Ella **impedescha che campagnas da votaziun vegnan manadas da las autoritads**.
- Il cussegl federal duai **prender serius il pievel**, el na duai **betg sa comportar sco ina partida politica** e na duai betg vulair guadagnar.

Il motiv per l'iniziativa

Avant votaziuns impurtantas – sco per exempel tar il moratori da la tecnologia genetica, tar la lescha davart il martgà d'electricità, tar la lescha da lavur u tar la nova costituziun federala – influenzescha l'administraziun federala adina pli fitg la furmaziun da l'opiniun da las votantas e dals votants. Cun l'autorità ch'è dada ad ella tras sia funcziun vegni proclamà: «Questa votaziun stuain nus gudar!» Ils uffizis federals, ma er agenturas da PR e da reclama vegnan incumbensads da manar il cumbat da votaziun en il senn dal cussegl federal. Quai na correspunda betg a las usanzas democraticas da noss pajais. Noss dretg fundamental da pudair furmar nossa opiniun senza vegnir influenzà vegn violà pli e pli.

I na vegn betg scumandà al cussegl federal da discurren. Anzi! L'iniziativa pretenda dad el d'infurmar las votantas ed ils votants a temp, en moda cumplessiva e gista. L'iniziativa impedescha uschia che las taglias vegnan sfarlattadas per ina propaganda da votaziun che n'è betg necessaria e per cumbats da votaziun malgists.

Il cussegl federal sa cumporta pli e pli sco partida e considerescha las votantas ed ils votants sco sias «adversarias» e sco ses «adversaris». Las perdentas ed ils perdents da quest «engaschament» chattan ins en tut ils champs politics.

Il cuntraproject dal parlament va precisamain en la direziun opposta. La violaziun da la separaziun da las pussanzas daventass legala e la libra opiniun vegniss violada anc pli fitg. La suveranità dal pievel preserva la Svizra da daventar ina democrazia dirigida.

Il dretg da nus Svizras e da nus Svizzers da la libra opiniun na dastga betg vegnir restrenschi. Perquai pretenda l'iniziativa che tut las votantas e che tut ils votants vegnian infurmads en moda averta, gista e sincera.

Ulteriuras infurmaziuns: www.freie-meinung.ch

Ils arguments dal cussegl federal

La furmaziun libra da la voluntad sin basa d'ina discussiun publica è in element central da la democrazia directa. En questa discussiun sto il cussegl federal preschentar ed argumentar objectivamain sia politica e las decisiuns dal parlament. Igl è impurtant che las commembras e ch'ils commembers dal cussegl federal possian far quai er en il contact direct cun la populaziun. Il dialog permanent tranter las votantas ed ils votants d'ina vart ed il cussegl federal e l'administraziun da l'autra vart na duess betg stuair vegnir interrut tuttenina avant las votaziuns. Il cussegl federal refusa l'iniziativa cunzunt per ils suandants motivs:

Las votantas ed ils votants han il dretg da furmar libramain lur opiniun e da procurar per las infurmaziuns. En cas che l'iniziativa vegniss acceptada, vegniss quai mess en dumonda, sche las votantas e sch'ils votants na vegnissan betg a savair l'opiniun dal cussegl federal en la fasa la pli intensiva dal process da la furmaziun da la voluntad. Sch'il cussegl federal na pudess betg sa participar a la discussiun publica, responder dumondas, sclerir intscherrezzas, sa fatschentar cun novs arguments u mussar connexs e consequenzas da la decisiun, restrenschesch quai la furmaziun libra da l'opiniun. L'iniziativa periclitescha quest dretg costituziunal impurtant da las votantas e dals votants.

Garanzia da la furmaziun libra da l'opiniun

Sche l'iniziativa vegniss acceptada, avess quai consequenzas da gronda impurtanza: Il cussegl federal pudess bain er sa drizzar vinavant a las votantas ed als votants cun ina infurmaziun curta sco er cun las explicaziuns. Percunter avess el in scumond explicit e general da sa preschentar en las medias, da sa participar ad occurrenzas da votaziun sco er da prender part a l'ulteriura discussiun publica. El na dastgass er betg pli reagir sin pretensiuns nuncumprovas. Per il cussegl federal va quai memia lunsch: En Svizra n'èsi betg usità ch'i vegn scumandà ad ina participanta u ad in participant d'ina discussiun da prender il pled.

Nagin scumond da discurren

En nossa democrazia directa n'ha in cumbat da votaziun betg mo lieu en debattas publicas, mabain sa manifestescha er en inserats da gasettas, sin paraids da placats u en brevs da lecturas e da lecturs. Las federaziuns, las partidas politicas u persunas privatas dastgan manar campagnas politicas sur quests chanals e far propaganda da votaziun. Il cussegl federal e l'administraziun federala percenter na dastgan gia oz betg proceder sco partidas politicas: Il cuntegn da las infurmaziuns da las autoritads sto esser correct ed equilibrà. A las autoritads n'èsi plinavant betg permess da publitzar inserats da gasettas u da finanziair campagnas da placats.

Far propaganda da votaziun è scumandà gia oz

L'iniziativa survesa che l'infurmaziun n'è betg ina via a direziun unica. Ella ignorescha er il basegn exprimì e creschent da las burgaisas e dals burgais da procurar per infurmaziuns supplementaras. Sche l'iniziativa vegniss acceptada, avess quai per consequenza che gist votantas e votants activs che s'interessan per infurmaziuns supplementaras e pli detagliadas, na chattassan naginas respostas a lur dumondas en la purschida electronica u stampada da l'administraziun federala. Il cussegl federal e l'administraziun federala na dastgasan er betg pli responder a dumondas directas.

Betg laschar avert las dumondas da las votantas e dals votants

La fin da l'onn 2007 ha il parlament deliberà in cuntraproject indirect tar l'iniziativa. Sin il stgalim da la lescha determine-scha quel l'obligaziun dal cussegl federal d'infurmar las votantas ed ils votants avant votaziuns e fixescha ils principis da l'objectivitat, da la trasparenza e da la proporziunalitad sco principis per las infurmaziuns da las autoritads. Plinavant vegni determinà ch'il cussegl federal na dastga represchentar naginas recumandaziuns da votaziun che divergeschan da quellas da l'assemblea federala. Quest cuntraproject entra en vigur, sche l'iniziativa vegn refusada e sch'i na vegn betg fatg in referendum cunter quest cuntraproject.

Il cuntraproject è pli adattà

Per tut quests motivs recumondan il cussegl federal ed il parlament da refusar l'iniziativa dal pievel «Suveranità dal pievel senza propaganda da las autoritads».

Artitgel constituziunal «Qualitad ed economitad en l'assicuranza da malsauns»

(cuntraproject tar l'iniziativa dal pievel «per premias da la cassa da malsauns pli bassas en l'assicuranza fundamentala» ch'è vegnida retratga)

La dumonda da votaziun è:

Vulais Vus acceptar l'**artitgel constituziunal «Qualitad ed economitad en l'assicuranza da malsauns»?**
(Cuntraproject tar l'iniziativa dal pievel «per premias da la cassa da malsauns pli bassas en l'assicuranza fundamentala» ch'è vegnida retratga)

Il cussegl federal ed il parlament recumondan d'acceptar l'artitgel constituziunal.

Il cussegl naziunal ha acceptà il project da votaziun cun 133 cunter 63 vuschs tar 2 abstenziuns, il cussegl dals chantuns cun 29 cunter 13 vuschs tar 1 abstenziun.

Il pli impurtant en furma concisa

L'iniziativa dal pievel «per premias da la cassa da malsauns pli bassas en l'assicuranza fundamentala» aveva la finamira da sbassar las premias. Quai avess duì vegnir cuntanschì tranter auter cun reducir il catalog da prestaziuns. Il text da l'iniziativa na precisava dentant betg, tge prestaziuns che fis-san stadas pertutgadas da quai.

Il parlament
refusa l'iniziativa
dal pievel...

Il parlament è s'exprimì cunter l'iniziativa. Durant las discussiuns ha el dentant elavurà in cuntraproject che surpiglia tscherts giavischs da l'iniziativa dal pievel e che fixescha en la constituziun ils princips essenzials da l'assicuranza da malsauns sociala. Sin basa da quai ha il comité d'iniziativa retratg l'iniziativa. Per consequenza vegni votà mo davart il cuntraproject.

...e propona in
cuntraproject

Il parlament è da l'avis ch'i saja raschunaivel da reglamentar sin il stgalim da la constituziun ils elements ed ils princips essenzials da l'assicuranza da malsauns sociala. Uschia duai vegnir dada a l'assicuranza da malsauns in'orientaziun che garantescha in provediment da la sanadad ch'è accessibel a tuttas ed a tuts per in pretsch adequat. En la constituziun vegnan integrads – sco princips centrals da l'assicuranza da malsauns sociala – en spezial la concorrenza tranter las assicuranzas (cassas da malsauns) e las furnituras ed ils furniturs da prestaziuns (ospitals, medias e medis e. u. v.) sco er la qualidad e l'economitad da las prestaziuns.

Princips sin il
stgalim da la
constituziun

En il parlament hai dà er vuschs criticas davart quest cuntraproject. Igl è cunzunt vegnì crititgà ch'el saja vegnì elavurà en gronda prescha, senza integrar duìdamain en la procedura las participadas ed ils participads, q.v. d. oravant tut ils chantuns. Plinavant èsi vegnì objectà che betg tut las disposiziuns na sajan degnas da figurar en la costituziun e che tsherts princìps impurtants, sco per exempel la solidaritad, manchian en il cuntraproject.

Critica davart
la procedura e
davart il cuntegn

Al cussegl federal bastass la disposiziun costituziunala vertenta. Ma oz sustegna el il cuntraproject dal parlament, perquai che quel va da princip en la dretga direcziun.

Posiziun dal
cussegl federal

Il project da votaziun en detagl

En la constituziun federala èsi reglà oz sulettamain che la confederaziun relascha prescripziuns davart l'assicuranza da malsauns e ch'ella ha la cumpetenzza da declerar l'assicuranza da malsauns sco obligatorica, saja quai generalmain u per singulas gruppas da la populaziun. Ils princips da l'assicuranza da malsauns sociala vegnan fixads sin il stgalim da la lescha, en emprima lingia en la lescha federala davart l'assicuranza da malsauns (LAM). Questa lescha regla en spezial l'obligaziun d'avair in'assicuranza da malsauns, la finanziaziun solidara da l'assicuranza da malsauns, l'admissiun da cassas da malsauns sco er da furnituras e da furniturs da prestaziuns, la dimensiun dal catalog da las prestaziuns, la libra tscherna da l'assicuranza, da las furnituras e dals furniturs da prestaziuns sco er las contribuziuns dal maun public. Gia oz sa drizza l'assicuranza da malsauns ultra da quai tenor ils princips da la concorrenza reglamentada e da la trasparenza.

Regulaziun
vertenta da
l'assicuranza
da malsauns

Tenor il nov artitgel costituziunal relascha la confederaziun prescripziuns davart l'assicuranza da malsauns. Questa assicuranza da malsauns cumpiglia in'assicuranza per la tgira da malsauns e po cuntegnair er in'assicuranza da diarias. L'assicuranza per la tgira da malsauns conceda prestaziuns en cas da malsogna ed en cas da maternitad e po er prevair prestaziuns en cas d'accident ed en cas da dependenza da tgira.

Il nov artitgel
constituziunal

Il nov artitgel costituziunal menziunescha explicitamain divers princips impurtants che valan gia oz. Las prestaziuns che vegnan indemnisadas da l'assicuranza da malsauns duain esser effizientas, adequatas ed economicas. Las furnituras ed ils furniturs da prestaziuns (ospitals, medias e medis e. u. v.) duain furnir prestaziuns da buna qualitat. L'assicuranza da malsauns sa drizza ultra da quai tenor ils princips da la concorrenza e da la trasparenza. Plinavant duai vegnir promovida l'atgna responsablidad da las personas assicuradas. Il dretg da las personas assicuradas da far ina libra tscherna tranter las cassas da malsauns admessas e tranter

Princips
da l'assicuranza
da malsauns

las furnituras ed ils furniturs da prestaziuns autorisads vegn garanti tar l'assicuranza obligatorica per la tgira da malsauns. L'obligaziun d'avair in'assicuranza da malsauns na vegn betg reglada expressivamain, ma er betg messa en dumonda.

Cun realisar l'assicuranza da malsauns duain la confederaziun ed ils chantuns procurar communablamain per in provediment da la sanadad da buna qualitat e da gronda rentabilitad e coordinar lur mesiras. Quai na signifitgescha dentant betg che las cumpetenzas vegnian transferidas – en il sector da la sanadad – dals chantuns a la confederaziun, u – en il sector da l'assicuranza da malsauns – da la confederaziun als chantuns. La finamira è plitost da garantir – tras stentas comunablas – la qualitat e l'economitad dal provediment da la sanadad en il rom da l'assicuranza da malsauns.

Coordinaziun da las mesiras da la confederaziun e dals chantuns

L'assicuranza per la tgira da malsauns duai vegnir finanziada sco fin ussa tras las premias e tras las participaziuns als custs da las persunas assicuradas sco er tras contribuziuns dal maun public. Da nov na duain las contribuziuns dal maun public betg pli vegnir pajadas a las furnituras ed als furniturs da prestaziuns (cunzunt ospitals), mabain a quella instituziun che indemnisescha las prestaziuns. Quai è oz las cassas da malsauns. Cun questa nova disposiziun vegn stgaffida la basa per in uschenumnà sistem da finanziaziun monistic. Tenor quest sistem vegnan finanzadas las prestaziuns dals ospitals or d'in maun, e betg sco fin oz tras contribuziuns da las cassas da malsauns d'ina vart e dal maun public da l'autra vart (uschenumnà sistem da finanziaziun dualistic).

Finanziaziun da l'assicuranza per la tgira da malsauns

Il nov artitgel costituziunal na cuntegna naginas prescripziuns davart la fixaziun da las premias. El menziunescha dentant expressivamain la reducziun da las premias che vegn ad esser ina incumbensa comunabla da la confederaziun e dals chantuns. Questa reducziun da las premias vegn concedida vinavant tenor la situaziun economica da las persunas assicuradas, e quai respectond il princip da solidaritad.

Premias e reducziun da las premias

Text da votaziun

Cuntraproject da l'assemblea federala tar l'iniziativa dal pievel «per premias da la cassa da malsauns pli bassas en l'assicuranza fundamentala»

Or dal conclus federal

dals 21 da december 2007

L'assemblea federala propona da midar la costituziun federala¹ sco suonda:²

Art. 117 Assicuranza cunter accidents

¹ La confederaziun relascha prescripziuns davart l'assicuranza cunter accidents.

² Ella po declarar sco obligatorica l'assicuranza cunter accidents, saja quai generalmain u per singulas gruppas da la populaziun.

Art. 117a Assicuranza da malsauns (*nov*)

¹ La confederaziun relascha prescripziuns davart l'assicuranza da malsauns.

² L'assicuranza da malsauns cumpiglia in'assicuranza per la tgira da malsauns; ella po cuntignair er in'assicuranza da diarias. L'assicuranza per la tgira da malsauns prevesa prestaziuns en cas da malsogna e da maternitad; ella po er prevair prestaziuns da dependenza da tgira ed en cas d'accident.

³ La confederaziun observa ils suandants princips cun relaschar las prescripziuns:

- a. las prestaziuns da la tgira da malsauns ston esser effizientas, adequatas ed economicas;
- b. l'assicuranza da malsauns sa drizza tenor ils princips da la concorrenza e da la trasparenza. L'atgna responsabladad da las personas assicuradas vegn promovida;
- c. las assicuranzas che vulan esser activas en il rom da l'assicuranza da malsauns basegnan in'admissiun;
- d. las premissas, sut las qualas las furnituras ed ils furniturs da prestaziuns pon esser activs a quint da l'assicuranza per la tgira da malsauns, vegnan fixadas uschia, che la qualitad da las prestaziuns e che la concorrenza èn garantidas.

⁴ La confederaziun po declarar l'assicuranza da malsauns sco obligatorica, saja quai generalmain u per singulas gruppas da la populaziun. Las personas ch'èn obligadas d'avair in'assicuranza obligatorica per la tgira da malsauns pon tscherer libramain tranter las assicuranzas da malsauns admessas e tranter las furnituras ed ils furniturs

¹ CS 101

² tar quest text sa tracti dal cuntraproject dal cussegl federal e dal parlament tar l'iniziativa dal pievel «per premias da la cassa da malsauns pli bassas en l'assicuranza fundamentala» ch'è vegnida retratga a favur da las suandantas disposiziuns

da prestaziuns ch'èn autorisads da pratitgar lur activitad a quint da l'assicuranza da malsauns.

⁵ Cun realisar l'assicuranza da malsauns procuran la confederaziun ed ils chantuns communablamain en il rom da lur cumpetenzas per in provediment da la sanadad da buna qualitat e da gronda rentabilitad e coordineschan lur mesiras.

⁶ L'assicuranza per la tgira da malsauns vegn finanziada tras las premias e tras las participaziuns als custs da las persunas assicuradas sco er tras contribuziuns dal maun public che vegnan pajadas a l'instituziun che indemnisescha las prestaziuns. La confederaziun ed ils chantuns prevesan reducziuns da las premias; els resguardan la situaziun economica da las persunas assicuradas.

L'assemblea federala recumonda al pievel ed als chantuns d'approvar il cuntraproject.

Las tractativas en il parlament

Il cussegl federal ed il parlament han refusà l'iniziativa dal pievel «per premias da la cassa da malsauns pli bassas en l'assicuranza fundamentala». Il parlament ha dentant concludì da far in cuntraproject tar l'iniziativa cun il titel «Qualità ed economitad en l'assicuranza da malsauns». El ha l'intenziun da fixar uschia l'orientaziun da l'assicuranza da malsauns en la constituziun. Suenter intginas resalvas inizialas sustegna il cussegl federal ussa il cuntraproject.

Il parlament ha profità da l'iniziativa dal pievel per integrar en la constituziun ils elements ed ils princips essenzials da l'assicuranza da malsauns ed en spezial da l'assicuranza per la tgira da malsauns. Ad el pari giustifitgà da reglar detagliadamain questa bransch impurtanta da l'assicuranza sociala en la constituziun, e quai confurm a sia impurtanza per l'entir sector da la sanadad.

Fixaziun sin il stgalim da la constituziun

Il cuntraproject metta l'accent sin la qualitad e sin la rentabilitad da las prestaziuns che vegnan indemnissadas tras l'assicuranza da malsauns. Plinavant vegni fixà expressivamain che l'assicuranza da malsauns haja da sa drizzar tenor ils princips da la concorrenza e da la trasparenza. Cun quests princips essenzials ha il parlament l'intenziun da dar ina nova orientaziun a l'assicuranza da malsauns. Il rinforzament da la concorrenza tranter las assicuranzas sco er tranter las furnituras ed ils furniturs da prestaziuns duai avair in effect positiv sin la qualitad e sin la rentabilitad da las prestaziuns. Las reglamentaziuns dal stadi duain vegnir restrenschidas al pli necessari.

Concorrenza, rentabilitad e qualitad

Il parlament è er s'exprimì a favur dal fatg che las personas assicuradas possian tscherner libramain tranter las assicuranzas da malsauns ch'èn admessas e tranter las furnituras ed ils furniturs da prestaziuns autorisads, sch'i dat in'assicuranza obligatorica per la tgira da malsauns. A chaschun da las discussiuns èsi dentant vegnì accentuà expressivamain che la libra tscherna da las furnituras e dals furniturs da prestaziuns sin basa facultativa possa vegnir restrenschida per tschertas furmas d'assicuranza. I duai restar er vinavant pussaivel d'attribuir tscherts circuls da personas, sco per exempel las requirentas ed ils requirents d'asil, a tschertas assicuranzas da malsauns specificas che porschan ina furma d'assicuranza speziala.

Libertad
da tscherner

Il princip da la libertad da contract na vegn betg menziunà explicitamain en l'artitgel costituziunal. L'artitgel na di pia betg, sche las assicuranzas da malsauns èn obligadas da col-lavurar – sco fin ussa – cun tut las furnituras e cun tut ils furniturs da prestaziuns (obligaziun da contract) u sch'ellas pon – en il futur – far ina tscherna. En la discussiun parlamentara è la dumonda stada contestada, sche e quant fitg che la libertad da contract po vegnir deducida da l'orientaziun da l'artitgel costituziunal. Quest artitgel metta la concorrenza en l'assicuranza da malsauns en il center, e quai tant en general sco er areguard l'admissiun da las furnituras e dals furniturs da prestaziuns. La libertad da contract stuess en mintga cas vegnir reglada sin il stgalim d'ina lescha.

Libertad
da contract

En la discussiun parlamentara n'è il nivel actual da las prestaziuns da l'assicuranza da malsauns da princip betg vegnì mess en dumonda. La pretensiun da qualidad premetta che las prestaziuns sa drizzian strictamain tenor ils criteris da l'efficacitad, da l'adequatezza e da l'economitad.

Dimensiun
da las prestaziuns

Ina minoritad dal parlament è da l'avis ch'i na saja betg raschunaivel e cunvegnent da fixar detagliadamain en la constituziun ils princips da l'assicuranza da malsauns. Oramai che quai è tuttina capità, avess quai almain stuì vegnir fatg senza prescha ed integrond tut quellas instanzas ed organisaziuns che giogan ina rolla centrala en l'assicuranza da malsauns ed en il sector da la sanadad. Cun ils chantuns e cun ils auters circuls interessads avess stuì vegnir manada ordavant ina discussiun pli intensiva davart la tscherna dals cuntegns e dals princips da l'assicuranza da malsauns. Sch'i vegn accentuada mo la concorrenza, survegn il project ina paisa unilateral. Fermamain contestada è la regulaziun, tenor la quala las contribuziuns dal maun public vegnan pajadas a quella istanza che indemnisescha las prestaziuns.

Critica dal project

En la discussiun parlamentara davart l'iniziativa dal pievel è il cussegl federal s'exprimì cunter in cuntraproject sin il stgallim da la constituziun, perquai ch'el era da l'avis ch'in tal na saja betg necessari. El teme che l'elavuraziun d'in cuntraproject vegniss a retardar anc pli fitg las revisiuns currentas da las leschas. Il cussegl federal ha plinavant deplorà che l'artitgel costituziunal è vegnì deliberà en prescha, senza ch'i saja vegnida applitgada la procedura da consens usitada. Il cussegl federal è ussa dentant da l'avis che l'artitgel costituziunal ch'è vegnì elavurà dal parlament, giaja generalmain en la dretga direcziun. El po pia ir d'accord cun il parlament e recumonda d'acceptar quest nov artitgel costituziunal.

Posiziun dal
cussegl federal

Per tut quests motivs recumondan il cussegl federal ed il parlament d'acceptar il project «Qualitad ed economitad en l'assicuranza da malsauns».

PP
Spediziun postala

Trametter enavos a la controlla
d'abitants da la vischnanca

Recumandaziun
a las votantas ed als votants

Il cussegl federal ed il parlament re-
cumondan a las votantas ed als votants da
votar il 1. da zercladur 2008 sco suonda:

- Na a l'iniziativa dal pievel
«per natiralisaziuns democraticas»
- Na a l'iniziativa dal pievel
«Suveranidad dal pievel
senza propaganda da las autoritads»
- Gea a l'artitgel costituziunal «Qualitad
ed economitad en l'assicuranza da mal-
sauns» (cuntraproject tar l'iniziativa
dal pievel «per premias da la cassa da
malsauns pli bassas en l'assicuranza
fundamentala» ch'è vegnida retratga)

Fin da redacziun:
20 da favrer 2008
Edì da la
chanzlia federala

Ulteriusas infurmaziuns sut:
www.admin.ch
www.parlament.ch
www.ch.ch